

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Samhällsutvecklingsenheten

BESLUT

1 (8)

2014-12-17

Dnr: 511-2621-14

Enligt sändlista

Beslut om utvidgat strandskydd i Enköpings kommun, Uppsala län

Beslut

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 7 kapitlet 14 § miljöbalken (MB), att utvidgat strandskydd i Enköpings kommun ska gälla i den omfattning som anges nedan. Omfattningen beskrivs även i till beslutet hörande kartor.

- Alsta sjö – 300 meter på land
- Mälarens stränder samt öar i Mälaren – 300 meter på land, förutom vid Strand, Ekudden, Bredsand, Slaktebo-Brandholmsund, Ön, Ekolsund, Friberg, på Märsön och på västra delen av Bryggsholmen, där generell strandskydd om 100 meter istället gäller, i enlighet med avgränsningar som framgår av bilagda kartor 2-7

Det utvidgade strandskyddet omfattar landområden inom 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd.

Länsstyrelsens beslut den 30 september 1994, diarienummer 231-569-93, upphör att gälla avseende de delar som rör utvidgat strandskydd i och med detta beslut.

Redogörelse för ärendet

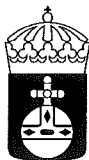
Bakgrund

På 1950-talet tillkom den första strandlagen i Sverige. Lagen gav länsstyrelserna möjlighet att utpeka områden där strandskydd skulle gälla, i syfte att trygga tillgången till platser för bad och friluftsliv för allmänheten. Generellt strandskydd, på land och i vatten inom 100 meter från strandlinjen, infördes år 1975. Den 18 juni 1975 (diarienummer 11.123-1167-75) fattade Länsstyrelsen beslut om var strandskyddet i Uppsala län skulle vara utvidgat, generellt eller borttaget.

År 1994 tillkom syftet att bevara livsmiljöer för djur- och växtlivet, på land och i vatten. Den 30 september 1994 (diarienummer 231-569-93) fattade Länsstyrelsen ett nytt beslut för Enköpings kommun. Även detta beslut reglerar var strandskyddet ska vara utvidgat, generellt eller borttaget.

Översyn av det utvidgade strandskyddet

Den 1 juli 2009 började nya bestämmelser om strandskydd att gälla. I övergångsbestämmelserna, punkt 3, till ändring av miljöbalken (2009:532) anges

att strandskydd gäller efter den 31 december 2014 inom ett utvidgat strandskyddsområde endast om utvidgningen har beslutats med stöd av 7 kap. 14 § MB i dess nya lydelse. Detta innebär att äldre beslut om utvidgat strandskydd upphör att gälla vid utgången av år 2014, om inte länsstyrelsen dessförinnan har fattat nya beslut om var strandskyddet ska vara utvidgat.

Länsstyrelsen i Uppsala län påbörjade översynen av det utvidgade strandskyddet under våren 2012. Översynen har endast omfattat områden som sedan tidigare har utvidgat strandskydd. Syftet med översynen var att utreda och besluta om områden som redan omfattas av utvidgat strandskydd även ska göra det efter år 2014. För de områden där Länsstyrelsen bedömer att det inte finns motiv för att utvidga strandskyddet upphävs beslutet och generellt strandskydd inom 100 meter från strandlinjen kommer att gälla.

Översynen omfattar inte områden ska undantas från generellt strandskydd, utan där fortsätter Länsstyrelsens beslut från 1994 att gälla.

Länsstyrelsen träffade representanter för Enköpings kommun vid ett möte den 24 maj 2012. Länsstyrelsen informerade om det pågående arbetet med att se över det utvidgade strandskyddet och efterfrågade underlagsmaterial från kommunen.

Kommunen, myndigheter, organisationer, markägare och innehavare av särskild rätt till mark har beretts möjlighet att yttra sig över förslag till beslut. Delgivning av förslaget till beslut har skett genom kungörelse i länets ortstidningar och Post- och inrikes tidningar. Förslaget har under remisstiden funnits tillgängligt på Länsstyrelsen Uppsala län samt på Länsstyrelsens hemsida.

Inkomna synpunkter och Länsstyrelsens bemötande av synpunkter har sammanställts i en samrådsredogörelse. Samrådsredogörelsen samt yttrandena i sin helhet finns att ta del av på Länsstyrelsen. Efter samrådet har Länsstyrelsen undantagit ytterligare fem områden vid Mälaren från beslut om utvidgat strandskydd. Det gäller exploaterade områden vid Strand, Ekudden, Slaktebo-Brandholmsund, Ön och Friberg. Motiveringen till vilka områden som ska omfattas av utvidgat strandskydd har utvecklats och förtydligats.

Motiv till beslut

Tillämpliga bestämmelser

Generellt strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen, på land och i vatten, vid normalt medelvattenstånd. Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Strandskyddets syften är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

I propositionen Strandskyddet och utvecklingen av landsbygden (2008/09:119) sid. 99 framgår att beslut om utvidgat strandskydd ska grundas på hänsyn till berörda områdens värden samt till nuvarande och förväntade behov av tillgängliga strandområden. Beslut om utvidgat strandskydd kan komma att avse:

1. områden som omfattas av annat områdesskydd, t.ex. naturreservat, som inte innebär samma skydd för strandområden som bestämmelserna om strandskydd,
2. riksintresseområden enligt 3 kap. 6 § andra stycket och 4 kap. 2–8 §§ MB som är relevanta för strandskyddet,
3. kust- och skärgårdsområden som inte redan har förlorat i betydelse på grund av exploatering,
4. grunda havsbottnar av betydelse för flora och fauna,
5. välbesökta friluftsområden eller områden som har tydlig potential att bli det och som riskerar att gå förlorade utan ett nybyggnadsförbud,
6. tätortsnära strövområden, eller
7. ekologiskt känsliga områden som inte omfattas av annat områdesskydd.

Länsstyrelsens allmänna överväganden angående utvidgat strandskydd

Länsstyrelsen har utgått från de ovan redovisade punkterna vid bedömningen av vilka områden som ska omfattas av utvidgat strandskydd. Områdesskydd, som har beaktats, är bland annat naturreservat, Natura 2000-områden och djur- och växtskyddsområden. Även ekologiskt känsliga och värdefulla områden som inte omfattas av områdesskydd kan behöva skyddas genom utvidgat strandskydd. Vissa djurarter, exempelvis vissa fåglar, är störningskänsliga. Det räcker därför inte att deras habitat inte exploateras, utan de har även behov av en oexploaterad buffertzoon runt habitatet.

Länsstyrelsen lägger stor vikt vid de områden som är av riksintresse enligt 4 kap. MB, då de är utpekade direkt i miljöbalken. Dessa områden är i sin helhet av riksintresse på grund av sina natur- och kulturvärden. Även de områden som pekats ut som riksintressen för friluftsliv, naturvård eller kulturmiljövårdenligt 3 kap. 6 § MB kan behöva det skydd som ett utvidgat strandskydd innebär. Utvidgat strandskydd kan bidra till att säkerställa riksintresseområdenas värden, då de värden som riksintressena ska skydda i många fall är kopplade till strandområden. Tätortsnära strövområden har en särskilt stor betydelse för friluftslivet, eftersom de ofta är lättillgängliga för många människor och därmed är, eller har potential att bli, välbesökta.

Strandskyddets syften är långsiktiga, varför Länsstyrelsen både har beaktat nuvarande värden och vilken potential olika områden har att bli värdefulla i framtiden. Enköpings kommun är en del av regionen Östra Mellansverige. I denna region väntas befolkningen öka kraftigt under kommande decennier. Detta medför ökad efterfrågan på mark att bebygga, samtidigt som efterfrågan på områden för ostört friluftsliv också väntas öka i de värdefullaste områdena för friluftsliv.

För allmänhetens tillgång till attraktiva områden med rekreativa värden i form av natur- och kulturvärden är sammanhängande områden av betydelse. Friluftslivets upplevelsevärden har ofta koppling till bruket av och variationen i kulturlandskapet och till hur långt det är till bebyggda områden. Den som vandrar längs stranden eller färdas på vattnet i båt eller med långfärdsskridskor får en annan, mer rofylld, upplevelse om exploaterade områden ligger 300 meter från strandlinjen än om avståndet är 100 meter.

Utvidgat strandskydd i Enköpings kommun omfattar endast landområden. I vattenområden ska endast generellt strandskydd om 100 meter gälla. De största strandskyddsvärdena i vattnet finns på grunt vatten och nära stränderna. Naturvärden på djupare vatten är även mindre kända. Exploateringsstrycket i och på vatten mer än 100 meter från strandlinjen är generellt sett litet.

Strandskyddet har betydelse för arbetet med att uppfylla flera av de av riksdagen antagna miljö kvalitetsmålen. Utvidgat strandskydd i Enköpings kommun bidrar framförallt till att uppfylla miljömålen om god bebyggd miljö, levande sjöar och vattendrag, myllrande våtmarker, levande skogar, ett rikt odlingslandskap och ett rikt växt- och djurliv.

Länsstyrelsens motivering till vilka områden som ska omfattas av utvidgat strandskydd

Alsta sjö

Alsta sjö är en mycket näringsrik slättsjö, belägen inom Örsundaåns vattensystem cirka 6 kilometer från åns utlopp i Mälaren. Den östra delen av sjön kantas av barr- och lövskogsbevuxen moränmark med en del kala hållar. Vid Hamrahäll, på den västra sidan av den stora viken i söder, finns en stor berghäll som går ut i vattnet. I övrigt finns våtmarker runt sjön och ovanför den åker- och betesmark. Bladvass och säv bildar en bred bård runt stora delar av sjön. Nordöst om sjön finns en cirka 30 meter hög bergknalle, Uvberget. Uvberget är utpekad som Natura 2000-område och skyddat som naturreservat på grund av sina höga värden. Här finns en rik flora med bland annat ädellövträd och en rik örtflora. Området är också attraktivt för fjärilar och många fågelarter häckar här. Från Uvberget har man också fin utsikt över Alsta sjö. Vid Sjövik, på sjöns norra strand, finns en badplats. Vintertid plogas skridskobanor på sjön.

Alsta sjö med omgivningar har höga värden för fågellivet. Här rastar bland annat stora mängder gäss och änder främst under vårflyttningen. Våtmarkerna runt sjön finns med i Våtmarksinventeringen som klass 1 (högsta värde). Runt sjön finns även värdefulla betesmarker med ädellövträd. Sjön med omgivningar finns med i Länsstyrelsens naturvårdsprogram och har även där klass 1 (högsta naturvärde) på grund av sina höga värden för såväl växt- och djurlivet som friluftslivet.

På grund av de höga värden för friluftslivet och djur- och växtlivet som finns runt Alsta sjö bedömer Länsstyrelsen att strandskyddet ska vara utvidgat till 300 meter på land runt sjön.

Mälaren

Mälaren med öar och strandområden är utpekad som riksintresse i 4 kap. 2 § MB. De områden som anges i 4 kap. MB är i sin helhet av riksintresse på grund av sina höga natur- och kulturvärden. Vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön ska turismens och friluftslivets intressen särskilt beaktas.

Stora delar av Mälarens strandområden i Enköpings kommun är av riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap. 6 § MB. Flera mindre områden är av riksintresse för naturvärden enligt samma paragraf, skyddade som Natura 2000-områden och/eller naturreservat.

Mälarstränderna i Enköpings kommun är varierande till sin karaktär. Exempel på miljöer som är värdefulla för växt- och djurlivet är strandnära våtmarker, hagmarker och områden med ädellövträd. Värdet för det rörliga friluftslivet är stort på grund av den variationsrika naturen och de sträckor av strandområdena som är oexploaterade. Vanliga friluftaktiviteter är vandring, utflykter, skridsko- och skidåkning, bär- och svampplockning, bad, fiske, båtliv och fågelskådning. Potentialen för att utveckla turism och friluftsliv bedöms som stor.

Med en ökande befolkning både i Enköpings kommun och i omgivande region kommer sannolikt efterfrågan på attraktiva friluftsområden att öka. Därför är det viktigt att skydda de delar av Mälarens stränder som är oexploaterade eller glest exploaterade. De områden som har förlorat sin betydelse för strandskyddets syften på grund av omfattande och/eller tät exploatering ska inte omfattas av utvidgat strandskydd. Sedan tidigare omfattas Bredsand och Ekolsund inte av utvidgat strandskydd. Länsstyrelsen bedömer att strandskyddet inte heller ska vara utvidgat vid Strand, Ekudden, Slaktebo-Brandholmsund, Ön, Friberg, på Märsön eller på västra delen av Bryggholmen.

Området vid Oxfjärden och fram till Gubbudden omfattar en lång strandssträcka som nästan helt saknar bebyggelse. Naturvärden finns bland annat i strandnära våtmarker, breda vassområden och hagmarker.

Från Hjulsta till Strand finns höga natur- och friluftsvärden, framförallt knutna till betesmarker med ädellövträd och ädellövskogar. Omedelbart norr om Hjulstabron finns naturreservatet Hjulsta ekhagar, som även är Natura 2000-område.

Kyrkviken, mellan Strand och Ekudden, har höga naturvärden och har klassats med "mycket högt värde" i Våtmarksinventeringen för de låglänta delarna. Närmast Ekudden finns naturreservatet och Natura 2000-området Haga ekbackar, med höga värden för såväl växt- och djurlivet som friluftslivet.

Mellan Ekudden och Enköpingsåns mynning finns naturvärden knutna till våtmarker och vassar, bland annat ornitologiska värden. Området har också betydelse som tätortsnära strövområde.

På sträckan mellan Sjöängarna och Slaktebo domineras det strandnära området av skogsmark med bitvis höga naturvärden och strövvänlig mark. Exploateringsgraden är till övervägande del låg, med undantag för mindre områden vid Eknäs och Hornö. Även i dessa områden bedömer dock Länsstyrelsen att det är motiverat med utvidgat strandskydd. Området från Ekaviken till Slaktebo har höga värden för fågellivet.

Den östra stranden av Torsvihalvön är bitvis ett strövvänligt sammanhängande skogsområde och en strandsträcka med förhållandevis lite bebyggelse. Häcklebergaviken är en långgrund vik med breda vassar.

Söder om Ön finns naturvärden i form av våtmarker och betade strandängar, samt friluftsvärden i ett strövvänligt skogsområde med låg exploateringsgrad.

Strandsträckan mellan Härjarö och Hammarsudd karakteriseras av höga naturvärden och låg exploateringsgrad. Här finns långgrunda vikar med bitvis mycket breda vassar, våtmarksområden och värdefulla fågellokaler. Fånö natura 2000-område har höga värden tack vare sina ekhagar och fuktängar.

Området norr om E18 och fram till kommungränsen är till största delen oexploaterat, och vid Fridhem finns gles bebyggelse. Här finns höga naturvärden knutna till skogsmark och våtmarksområden och friluftsvärden bland annat som skridskois.

Vid Bälsundaviken finns långgrunda stränder med höga våtmarksvärden. Längs stranden finns även ädellövskogar och bitvis strövvänlig skogsmark. Naturreservatet och Natura 2000-området Nybylund har höga värden för både naturvård och friluftsliv tack vare sina ek- och hassellundar, ekhagar och öppna betesmarker. I Kulla finns en badplats viktig för friluftslivet.

Halvön från Friberg till Lårstaviken är oexploaterad och inhyser i öster områden med höga naturvärden i form av våtmarksvärden och betesmarker. Här finns Naturreservatet och Natura 2000-området Landholmarna, Landholmsängarna som består av betesmarker och strandängar och hyser ett rikt fågelliv. Området har även höga värden för friluftslivet. Runt Lårstaviken finns också låglänta stränder med våtmarker med höga naturvärden. Området är även viktigt för friluftslivet i form av båtliv.

Samtliga av Mälarens öar i kommunen, utom Mårsön och västra delen av Bryggholmen, är oexploaterade eller glest exploaterade. Öarna bedöms ha höga värden och mycket hög potential för friluftslivet, främst för båtlivet. Även höga naturvärden finns på öarna.

På grund av de höga värden för friluftslivet och djur- och växtlivet som finns vid Mälaren bedömer Länsstyrelsen att strandskyddet ska vara utvidgat till 300 meter på land enligt avgränsningar som redovisas på kartor i bilaga 2-7.

Intresseavvägning

De områden som omfattas av detta beslut om utvidgat strandskydd har mycket höga värden för allmänhetens tillgång till strandområden och/eller växt- och djurlivet. Enligt Länsstyrelsens bedömning behövs utvidgat strandskydd för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i dessa områden. Det innebär vissa inskränkningar i enskildas rätt att använda mark, varför en intresseavvägning enligt 7 kap. 25 § MB ska göras. Länsstyrelsen bedömer att utvidgning av strandskydd enligt föreliggande beslut inte går längre än vad som krävs för att strandskyddets syften ska säkerställas.

Kungörelse

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932), att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Beslutet ska föras in i länets författningssamling och kungöras i ortstidningar och i Post- och inrikes tidningar.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till **regeringen, Miljödepartementet**.

Överklagandet ska vara skriftligt och undertecknat. Uppge också postadress och telefonnummer. Ange vilket beslut som överklagas, t ex genom att ange ärendets diarienummer. I överklagandet ska en redogörelse finnas för varför Länsstyrelsens beslut anses felaktigt och vilken ändring av beslutet som begärs. **Brevet ska lämnas/skickas till Länsstyrelsen**. Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen inom **tre veckor** från den dag beslutet kungjorts i ortstidning.

Upplysningar

I enlighet med 7 kap. 14 § MB gäller beslut om att utvidga strandskyddsområdet omedelbart, även om det överklagas. Detta innebär att beslutet ska tillämpas genast, om inte regeringen efter ett överklagande föreskriver annat.

För de områden som inte längre omfattas av utvidgat strandskydd till följd av detta beslut råder generellt strandskydd om 100 meter.

Beslutet ändrar Länsstyrelsens beslut från den 30 september 1994, dnr 231-569-93, endast avseende områden med utvidgat strandskydd.

Inom områden som skyddas som naturreservat kan strandskyddet vara upphävt enligt särskilda beslut.

Inom detaljplanerade områden kan strandskyddet vara upphävt enligt en planbestämmelse (gäller endast detaljplaneärenden som påbörjats efter 1 juli 2009) eller enligt ett särskilt beslut. Planer som kommit in till Länsstyrelsen för fastställelseprövning före den 1 juli 1975 omfattas inte av strandskydd. Strandskydd gäller åter om en detaljplan upphävs eller ersätts av en ny detaljplan.

Inom de områden som omfattas av generellt eller utvidgat strandskydd tillämpas gällande strandskyddslagstiftning som främst regleras i 7 kap. 13-18h §§ MB. Här regleras möjligheten till dispens från strandskyddsbestämmelserna och kommunens möjlighet att i översiktsplaneringen peka ut områden som är lämpliga för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden). I 4 kap. 17 § plan- och bygglagen (2010:900) regleras kommunens möjlighet att upphäva strandskyddet vid detaljplanering.

Pågående markanvändning kan fortgå utan hinder av strandskyddet. Någon rätt till ersättning för fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till marken med anledning av ett beslut om utvidgat strandskydd föreligger inte (31 kap. 4 § MB).

Deltagare

Landshövding Peter Egardt har beslutat i detta ärende. Planhandläggare Johanna Boman har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

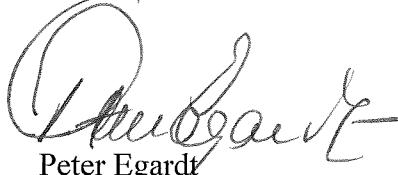
BESLUT

8 (8)

2014-12-17

Dnr: 511-2621-14

också planhandläggare Åsa Blomster, länsarkitekt Eva Bergdahl, länsassessor Annika Israelsson och naturvårdshandläggare Urban Westerlind deltagit.

Peter Egardt

Johanna Boman

Bilagor

1. Översiktskarta och beslutskartor 1-7
2. Sändlista